Praktikpladser på socialpædagogiske arbejdspladser og praktikvejledernes kompetencer

November 2013

Socialpædagogernes Landsforbund

SOCIALPÆDAGOGERNE

Indholdsfortegnelse

Indhold

Indledning 3

Metode 4

Målgruppe og stikprøve 4

Dataindsamling 4

Svarprocent 4

Repræsentativitet 4

Arbejdspladser og praktikpladser 5

Pædagogstuderende i praktik på socialpædagogiske arbejdspladser 6

Årsager til ikke at tage praktikanter 7

Omfang og karakter af praktik 8

Praktikvejlederkompetencer 11

Indledning

Den ny pædagoguddannelse træder i kraft august 2014, hvor en social- og specialpædagogisk studieretning bliver en realitet. I den forbindelse har Socialpædagogerne lavet nærværende undersøgelse, der indeholder data, som Uddannelsesministeriet har efterspurgt angående praktikpladser til pædagogstuderende og kompetenceniveau hos praktikvejledere.

Til undersøgelsen er der et appendix, som giver et billede af praktikpladsfordelingen regionalt, hvor forbundets 10 kredse udgør den regionale opdeling.

Undersøgelsen samt appendix giver en pejling på, hvor det er vigtigt at sætte ind i forhold til sikring af det rette antal praktikpladser, og hvordan kompetenceniveauet i praktikvejledning er på de socialpædagogiske arbejdspladser.

Metode

Undersøgelsen bygger på et webbaseret spørgeskema, der blev udsendt til Socialpædagogernes tillidsrepræsentanter i oktober 2013.

Målgruppe og stikprøve

Målgruppen for spørgeskemaet er Socialpædagogernes tillidsrepræsentanter (TR). Hver tillidsrepræsentant har modtaget et spørgeskema for hver arbejdsplads, han/hun er tilknyttet, det vil sige, at en person har kunnet afgive svar for en eller flere arbejdspladser, dog med unikt link til hver arbejdsplads.

Tillidsrepræsentanterne er udtrukket fra Socialpædagogernes medlemskartotek, ALMA. I udgangspunktet var der 1.566 arbejdspladser med en TR tilknyttet, men 31 udgik grundet manglende e-mail og 24 udgik i tilfælde, hvor både TR og arbejdsplads var dubletter.

Dataindsamling

Spørgeskemaet blev udsendt til 1.511 arbejdspladser den 15. oktober 2013. En rykker blev udsendt den 22. oktober til TR ved arbejdspladser, hvor der ikke var registreret en besvarelse, hvorefter dataindsamlingen blev afsluttet den 1. november 2013.

Svarprocent

Af de 1.511 arbejdspladser, der via en TR fik tilsendt spørgeskemaet, er der gennemført en besvarelse for 877 arbejdspladser. Yderligere 24 er registreret med nogle svar, hvoraf 19 har vist sig tilstrækkelige til at indgå i undersøgelsen. De 896 arbejdspladsbesvarelser svarer til en svarprocent på 59 %.

Repræsentativitet

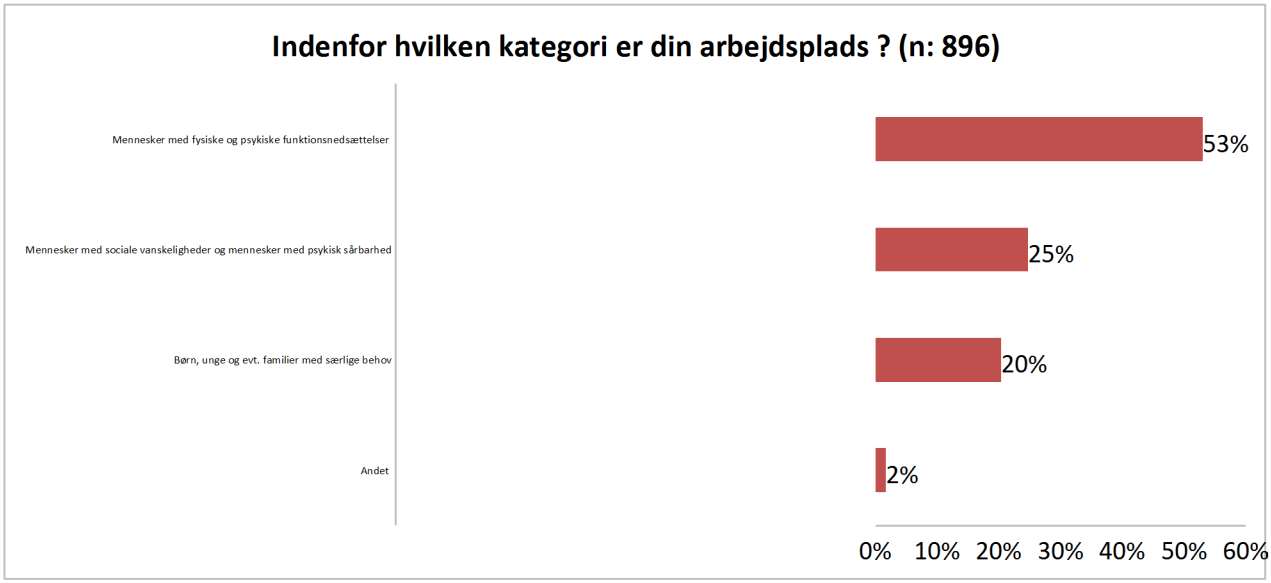
På baggrund af henvendelser omkring spørgeskemaet er det erfaret, at der blandt tillidsrepræsentanter, der er tilknyttet arbejdspladser, der ikke modtager praktikanter, har været en opfattelse af, at spørgeskemaet ikke var relevant for dem.

Den gruppe, der har besvaret, må derfor, alt andet lige, forventes at have overvægt af arbejdspladser, der modtager pædagoger i praktik.

Arbejdspladser og praktikpladser

Tillidsrepræsentanterne er blevet spurgt om, hvilket område deres arbejdsplads placerer sig indenfor. Som det fremgår af figur 1, arbejder 53 % af de arbejdspladser undersøgelsen afspejler med mennesker med fysiske og psykiske funktionsnedsættelser. 25 % arbejder med mennesker med sociale vanskeligheder og psykisk sårbarhed, mens 20 % arbejder med børn, unge og familier med særlige behov. 2 % arbejder med andet end de tre angivne områder. Arbejdspladser, der indgår i 'andet' kategorien, er f.eks. uddannelsesinstitutioner og tilsynsopgaver.

Figur 1: Arbejdspladsernes kategorier

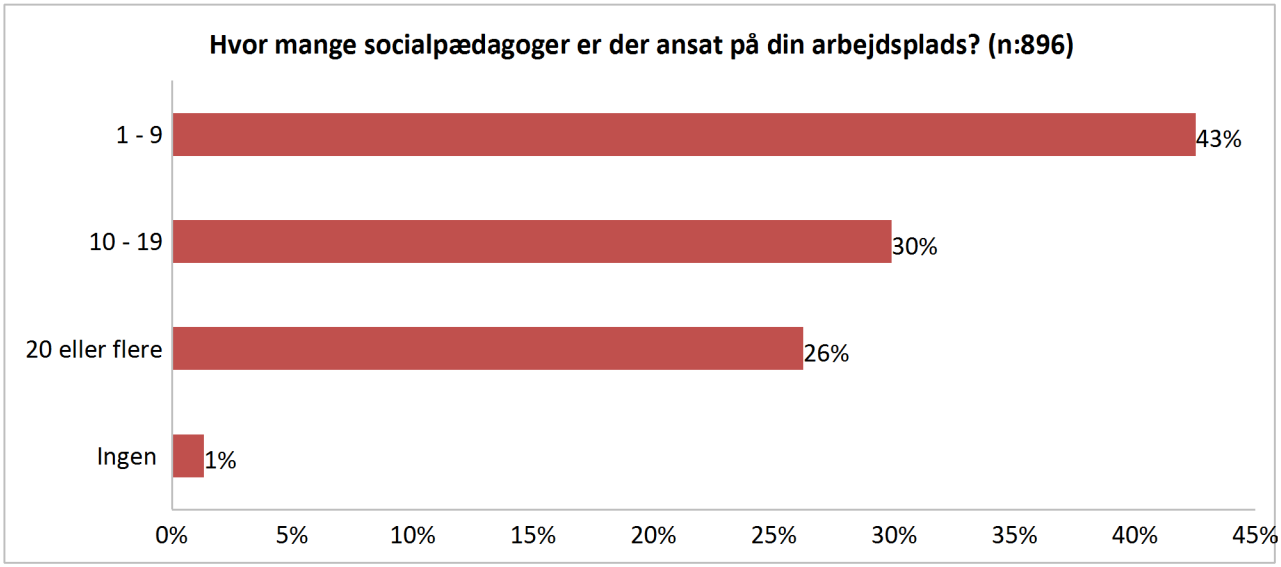

Antallet af socialpædagoger på arbejdspladserne varierer fra ingen til flere end 20 socialpædagoger. Figur 2 viser fordelingen af antallet af socialpædagoger på arbejdspladserne.

Den største gruppe af arbejdspladser (43 %) har 1-9 socialpædagoger på arbejdspladsen. Arbejdspladser med 10-19 socialpædagoger udgør 30 %, mens de med 20 eller flere ansatte udgør 26 %.

De arbejdspladser, hvor der ikke er ansat nogen socialpædagoger (1 %), er sorteret fra.

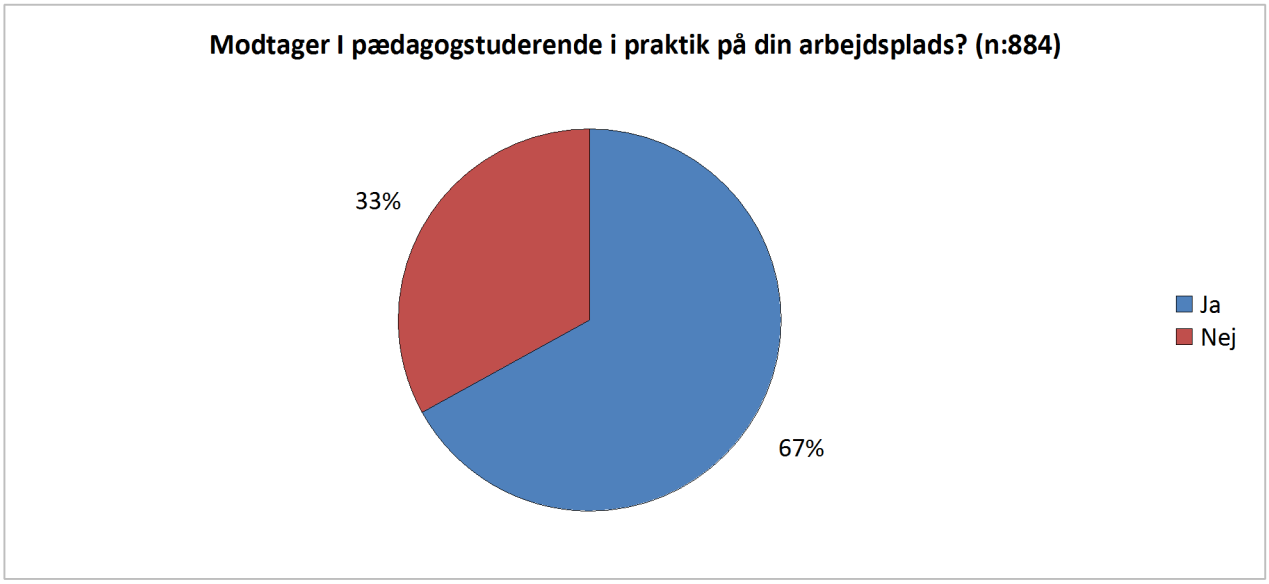
Figur 2: Antal af socialpædagoger på arbejdspladserne

Pædagogstuderende i praktik på socialpædagogiske arbejdspladser

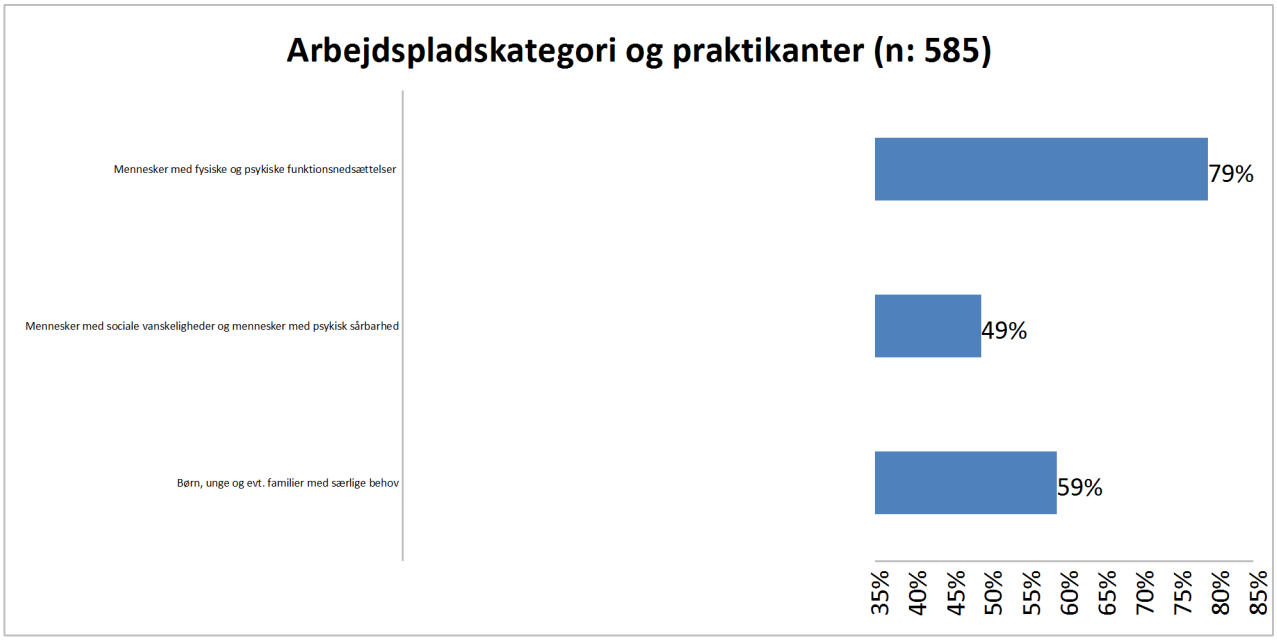
På 592 arbejdspladser modtages pædagogstuderende i praktik. Dette svarer til 67 % af arbejdspladserne. På 292, svarende til 33 %, modtages pædagogstuderende ikke i praktik.

Figur 3: Modtager pædagogstuderende i praktik

Figur 4 sammenholder arbejdspladstyperne med, hvorvidt arbejdspladserne modtager praktikanter. Der er en overvægt af arbejdspladser, som modtager praktikanter i gruppen, der beskæftiger sig med 'mennesker med fysiske og psykiske funktionsnedsættelser' og 'børn, unge og evt. familier med særlige behov'.

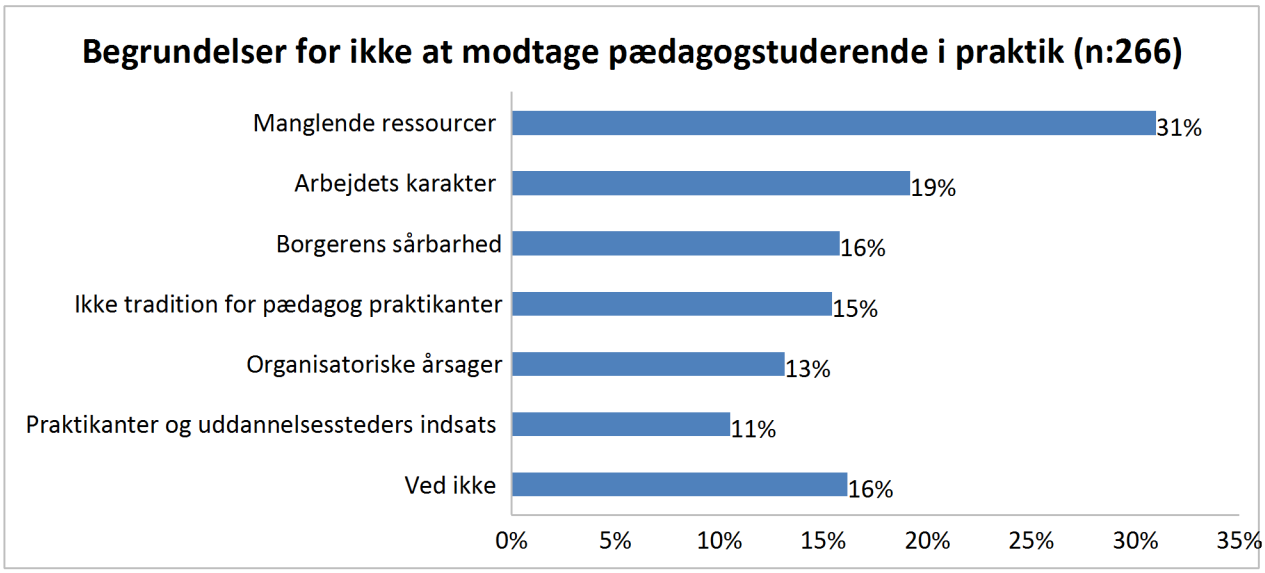
Figur 4: Andelen af arbejdspladser der modtager praktikanter fordelt på arbejdspladskategori

Årsager til ikke at tage praktikanter

De arbejdspladser, som ikke modtager pædagogstuderende i praktik, er blevet spurgt om, hvorfor arbejdspladsen ikke modtager pædagogstuderende i praktik. Besvarelserne er kodet i syv hovedkategorier og 16 underkategorier. De syv hovedkategorier ses opgjort i figur 9.

Figur 9: Begrundelser for ikke at modtage pædagogstuderende i praktik. Andelene summer ikke til 100, da flere svar er mulige.

De hyppigste forklaringer på, at arbejdspladserne ikke modtager pædagoger i praktik, relateres til manglende ressourcer (31 % jf. figur 9), herunder opfattelsen af at det koster penge og stillinger, gør brug af dyrebar tid, at tilbuddet er for lille, eller at de slet og ret

mangler kvalificeret personale til at vejlede eventuelle praktikanter. En af respondenterne udtrykker således, at årsagen til ikke at modtage praktikanter udelukkende er:

'at de skal have løn under praktikforløbet. Vi har både ergoterapeuter og FOA praktikanter, som ikke skal have løn fra arbejdspladsen, imens de er her.'

19 % svarer, at problematikker knyttet til arbejdets karakter er årsagen til, at arbejdspladsen ikke modtager praktikanter. Herunder er hensynet til borgernes private sfære, og når der arbejdes i borgernes eget hjem (6 %), særligt betydningsfyldt. Herudover angiver 16 % borgernes sårbarhed som årsag. En af respondenterne udtrykker således at:

'Begrundelsen er, at det er arbejde i borgers eget hjem og nogle relationer tager meget lang tid at bygge op. Det skal være pædagogisk veluddannet personale, der varetager opgaven'.

I mange af besvarelserne omkring borgernes sårbarhed og arbejdet i eget hjem ligger en implicit opfattelse af, at arbejdet med borgerne er for specialiseret til at kunne varetages af pædagogstuderende.

At pædagogstuderende er i lønnet praktik, mens praktikanter fra andre fag er ulønnede, kan ligeledes være blandt de bagvedliggende årsager til, at 15 % svarer, at arbejdspladsen ikke har tradition for at modtage pædagogstuderende i praktik. De fleste arbejdspladser der anfører dette som en væsentlig forklaring, modtager dog andre typer af studerende i praktik.

11 % har anført årsager, der relaterer sig til praktikanterne og uddannelsesstedernes indsats. Det indbefatter, at arbejdspladsen ikke har modtaget henvendelser om praktikforløb. De resterende vedrører uheldige oplevelser med praktikanter eller praktikanternes manglende erfaring.

Endeligt afgiver 13 % svar, der relaterer sig til organisatoriske forhold. Især institutionelle forandringer er årsag til, at arbejdspladserne ikke modtager praktikanter i en periode:

'Nye struktur- og kulturændringer i forhold til borgersammensætningen og personalegruppen har krævet, at huset har haft brug for lidt ro til at få en god opstart. Men på sigt overvejes der at genetablere praktikplads på stedet.'

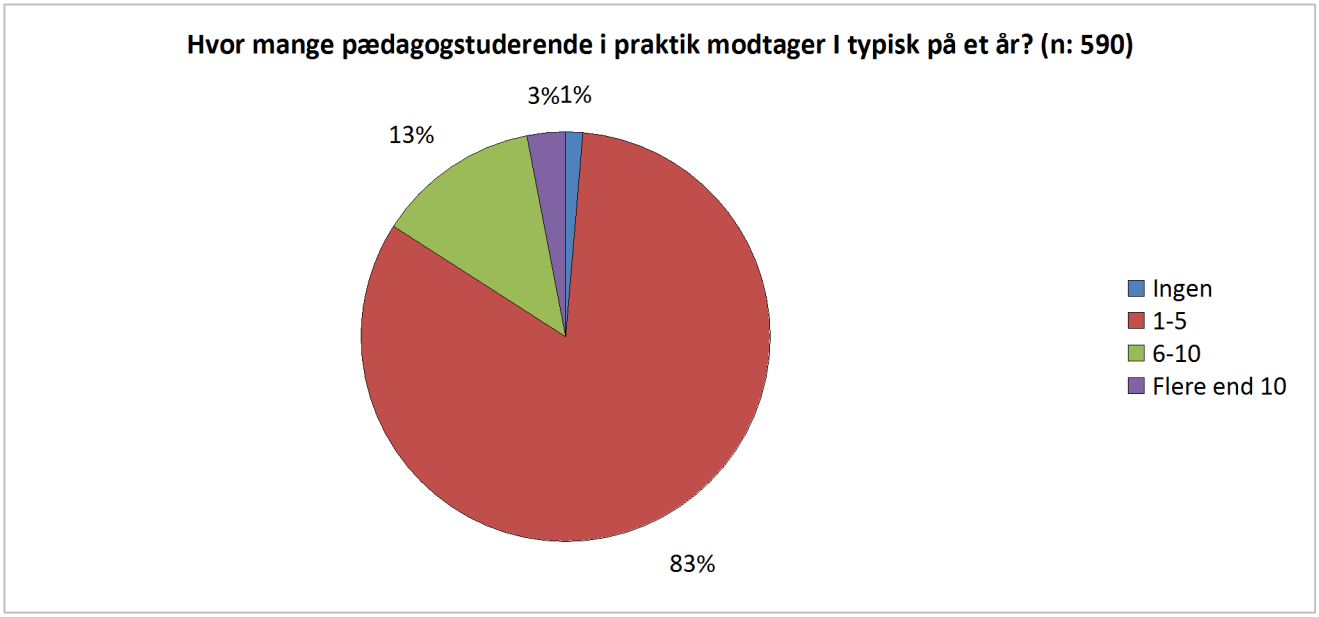
Det er bemærkelsesværdigt at 16 % ikke ved hvorfor arbejdspladsen ikke tager praktikanter.

Omfang og karakter af praktik

Den gruppe af arbejdspladser, som modtager pædagogstuderende i praktik, er blevet stillet nogle uddybende spørgsmål i relation til praktik.

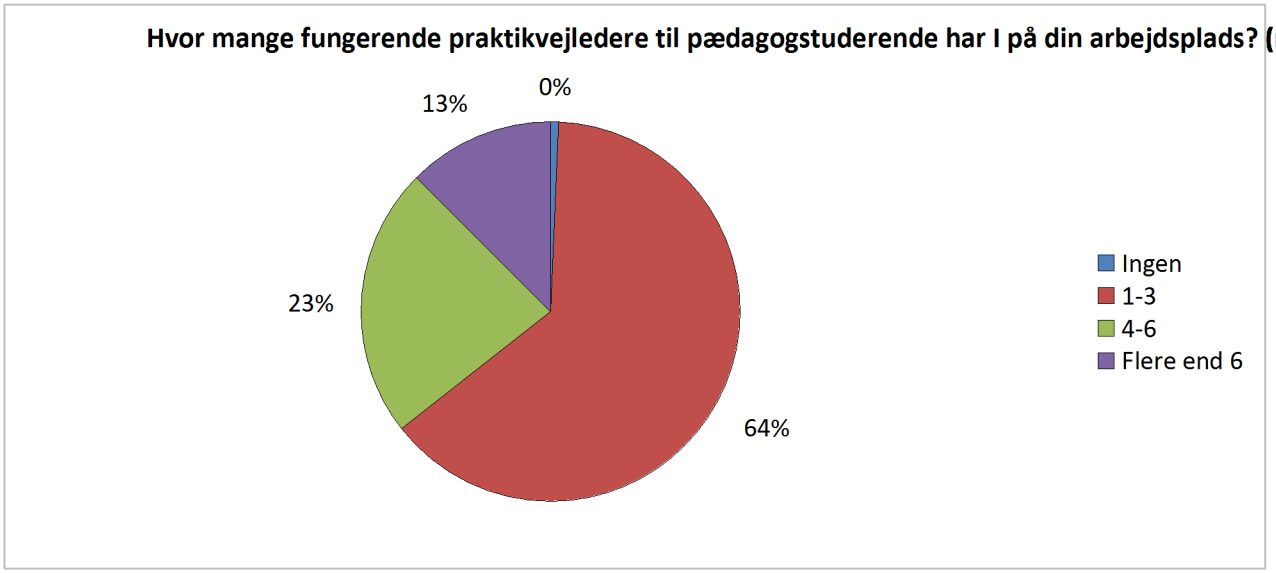
Figur 5 viser, hvordan arbejdspladserne fordeler sig i forhold til, hvor mange pædagogstuderende de typisk modtager i praktik på et år. 83 % modtager 1-5 praktikanter på et år. 13 % modtager 6-10 praktikanter, mens 3 % modtager flere end 10.

Figur 5: Antal pædagogstuderende i praktik

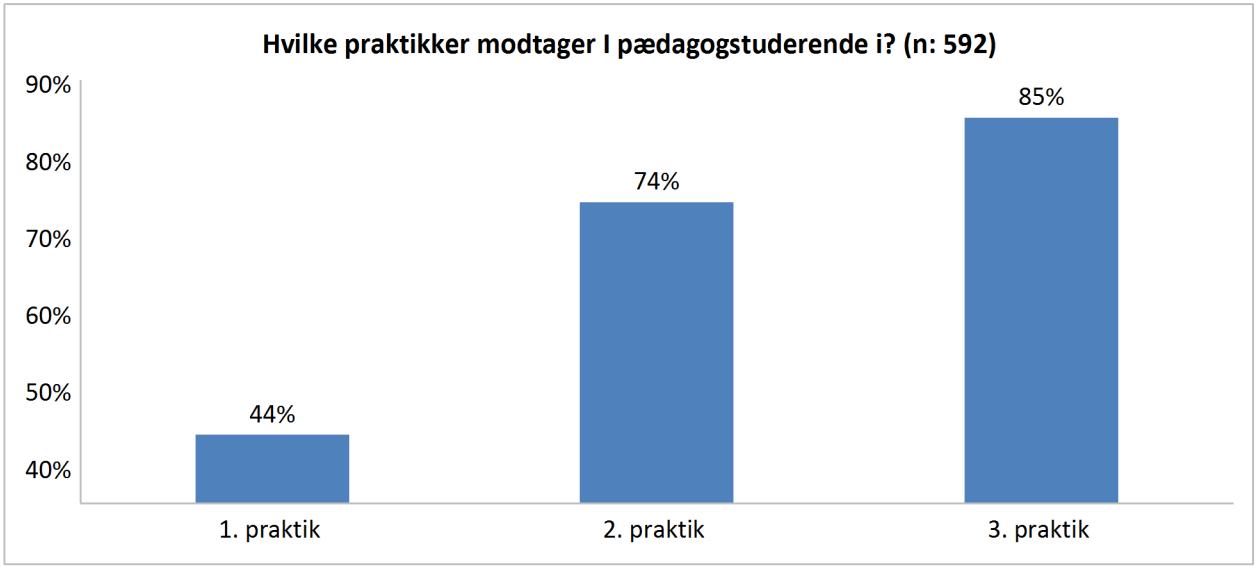
De arbejdspladser, der modtager pædagogstuderende i praktik er blevet spurgt om, hvor mange praktikvejledere arbejdspladsen har til pædagogstuderende. 64 % har 1-3 praktikvejledere. 23 % har 4-6 praktikvejledere, mens 12 % har flere end 6 praktikvejledere.

Figur 5: Antal fungerende praktikvejledere

Arbejdspladserne er blevet spurgt om, hvilke praktikker de modtager pædagogstuderende i. Figur 6 viser tydeligt, at flere arbejdspladser foretrækker praktikanter, der er kommet længere i studiet. 85 % af arbejdspladserne, som modtager praktikanter, modtager dem i 3. praktik, 74 % modtager praktikanter i 2. praktik, mens 44 % modtager praktikanter i 1. praktik.

Figur 6: Praktikker. Andelene summer ikke til 100, da flere svar er mulige.

32 % af arbejdspladserne modtager praktikanter i alle tre praktikker. 9 % af arbejdspladserne modtager kun praktikanter i 1. praktik, 3 % modtager kun praktikanter i 2. praktik og 16 % kun i 3. praktik.

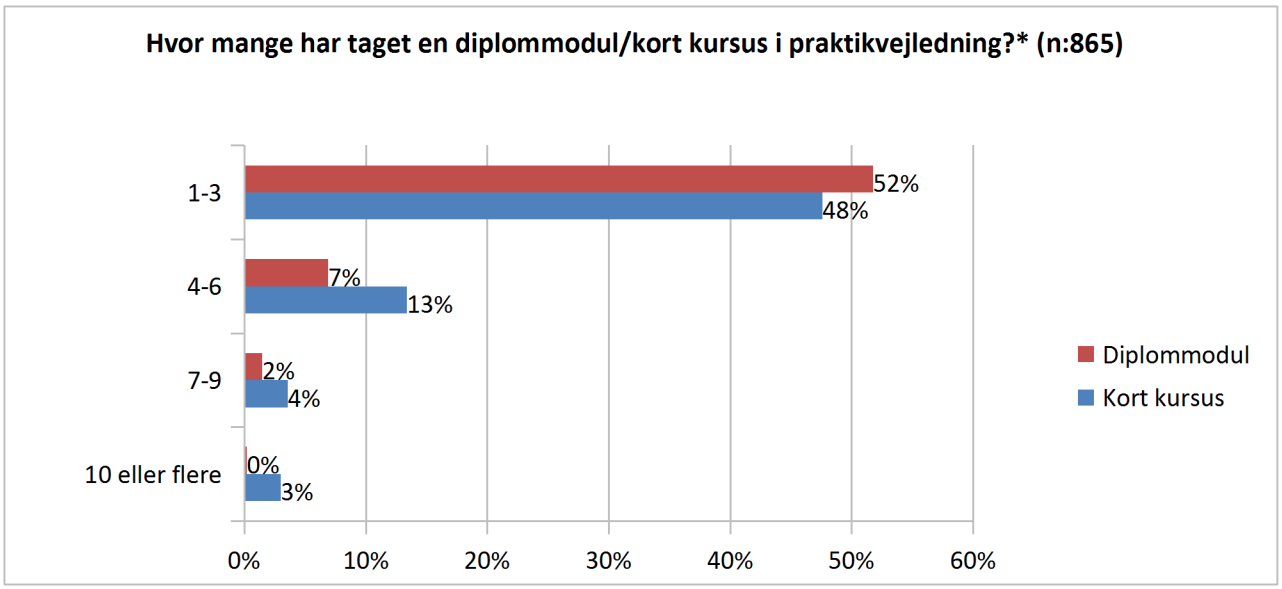
Praktikvejlederkompetencer

I dette afsnit er tillidsrepræsentanterne blevet spurgt om, hvor mange der har taget enten et diplommodul i praktikvejledning eller et kort kursus i praktikvejledning.

Figur 7 opgør udbredelsen af to kompetencegivende muligheder inden for praktikvejledning. På 52 % af arbejdspladserne har 1-3 af de ansatte gennemført diplommodulet. De arbejdspladser, hvor 4-6 eller flere end 6 har taget diplommodulet, udgør henholdsvis 7 % og 2 %. På 39 % af de adspurgte arbejdspladser har ingen taget diplommodulet.

På 48 % af arbejdspladserne har 1-3 ansatte været på et kort kursus uden at have taget et diplommodul.

Figur 7: Kompetencer i praktikvejledning

**Figuren baserer sig på følgende to spørgsmål:*

Diplommodul: Hvor mange har taget en uddannelse i praktikvejledning af pædagogstuderende ved en professionshøjskole, dvs. praktikvejlederuddannelsen/ diplommodul i praktikvejledning? Vi vil gerne bede om det samlede antal, da det eneste der adskiller de to, er titlen. Kender du ikke det præcise antal, beder vi om dit bedste bud.

Kort kursus: Hvor mange har været på et kort kursus i praktikvejledning, men ikke taget praktikvejlederuddannelsen/ diplommodul i praktikvejledning? Med kort kursus tænker vi her på et kursus med en varighed af 1 til 5 dages i form af f.eks. AMU udbud eller kursusdage på et seminarium. Kender du ikke det præcise antal, beder vi om dit bedste bud.

Praktikvejledernes kompetencer ved arbejdspladser der modtager praktikanter

Ud af det samlede antal arbejdspladser er der totalt 16 % (139 arbejdsplader), der ikke har praktikvejledere med hverken en længere eller kortere oplæring i praktikvejledning.

Blandt arbejdspladser der modtager praktikanter er tallet mere positivt, idet langt de fleste kan tilbyde kompetencer inden for praktikvejledning (kort kursus eller diplommodul) – nærmere betegnet i 97 % af tilfældene (568 ud af 588).

1 ud af 4 arbejdsplader (135 ud af 588, 26 %), der modtager praktikanter, har ingen ansatte med en uddannelse i praktikvejledning i form at et diplommodul ved en professionshøjskole.

Knapt 1 ud af 4 arbejdsplader (153 ud af 588, 23 %), der modtager praktikanter, har ingen ansatte med et kort kursus i praktikvejledning.

Andelen af arbejdspladser uden et kort kursus blandt sine medarbejdere (23 %), ligger på næsten samme niveau som andelen der ikke har ansatte med et diplommodul i praktikvejledning (26 %).